

บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจสังคมของเกษตรกรเผ่าม้งในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงอินทนนท์ จังหวัดเชียงใหม่ครั้งนี้ ได้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย 2 ประเภท คือ

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (primary data) เป็นการรวบรวมข้อมูลในสนาม (field research) โดยการใช้แบบสัมภาษณ์เกษตรกรนอกจากนี้การรวบรวมข้อมูลยังได้ใช้วิธีการสังเกตการณ์ เพื่อได้มาซึ่งข้อมูลที่เป็นจริง หรือใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุด โดยทำการสังเกตข้อมูลทั่วไปทางด้านสภาพพื้นที่และการเปลี่ยนแปลงทางสภาพแวดล้อมและทางเศรษฐกิจและสังคม เป็นต้น
2. ข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) เป็นข้อมูลจากผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับมูลนิธิโครงการหลวง รวมทั้งทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมต่าง ๆ

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นเกษตรกรชาวเขาเผ่าม้งบ้านขุนกลางและบ้านแม่ยะซึ่งอยู่ในเขตรับผิดชอบด้านการส่งเสริมและพัฒนาของศูนย์พัฒนาโครงการหลวงอินทนนท์ ซึ่งมีประชากรเผ่าม้งทั้งหมด 220 ครัวเรือน โดยสุ่มตัวอย่างแบบง่ายจาก 25 เปอร์เซ็นต์ของประชากรทั้งหมดหรือเท่ากับ 55 ครัวเรือน (Simple Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่

- 1 การสัมภาษณ์ โดยใช้แบบฟอร์มสัมภาษณ์
- 2 การสังเกตการณ์

สำหรับการสัมภาษณ์ ได้สร้างแบบสัมภาษณ์ (Interview) เกี่ยวกับภาวะเศรษฐกิจสังคมของชาวเขาเผ่าม้งโดยใช้การสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล เพื่อทราบข้อมูลของครอบครัว ซึ่งข้อมูลที่ได้แบ่งออกเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคลและสภาวะทางเศรษฐกิจสังคมของเกษตรกร ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน จำนวนเด็กที่เกิดใหม่และจำนวนผู้ตายในปีที่ผ่านมา ลักษณะบ้านเรือนที่อยู่อาศัย ทรัพย์สินในครัวเรือน พื้นที่ทำการเกษตร วิธีทำการเกษตร รายได้และรายจ่ายของการประกอบอาชีพ ปัญหาและอุปสรรคในการประกอบอาชีพการเกษตร จำนวนพื้นที่ที่เข้าร่วมกิจกรรมกับโครงการหลวง แรงงานในครัวเรือน การออม การกู้ยืมเงินและหนี้สินในการประกอบอาชีพ การฝึกอบรมความรู้ด้านการ

เกษตร ความต้องการการช่วยเหลือจากศูนย์พัฒนาโครงการหลวงและภายนอก การตลาด การมีส่วนร่วมในการพัฒนาหมู่บ้าน การได้รับความรู้ข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาของโครงการหลวง และทัศนคติที่มีต่อการช่วยเหลือของโครงการหลวง

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจสังคมของชาวเขาเผ่าม้งบ้านขุนกลาง ในส่วนนี้จะเกี่ยวข้องกับเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจสังคม โดยเปรียบเทียบกับผู้ที่ได้รับการศึกษาเผ่าม้งมาก่อนและจากการสัมภาษณ์ ของข้อมูลบางส่วนที่มีการเปลี่ยนแปลงไปในทางบวกและลบ เกี่ยวกับข้อมูลของผู้ที่ได้ทำการศึกษามาก่อนนั้นควรเป็นพื้นที่เดียวกัน

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ได้แก่

1. ด้านการบริการของเจ้าหน้าที่โครงการหลวง
2. ด้านสุขภาพจิตในหมู่บ้าน
3. ด้านที่ดินทำกิน เศรษฐกิจสังคมและอื่น ๆ
4. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจะเป็นความคิดเห็นเกี่ยวกับความมุ่งหวังของเกษตรกรที่อยากจะให้มีการแก้ไขในอนาคต เช่น ปัญหาพื้นที่ทำกิน ปัญหาเรื่องความเสื่อมโทรมของดิน ปัญหาเรื่องน้ำ ปัญหาเรื่องศัตรูพืช ปัญหาราคาผลผลิต ปัญหาการจำหน่ายที่ผลการเกษตร ปัญหาสุขภาพจิต ปัญหาเรื่องความขัดแย้งในหมู่บ้าน

การทดสอบเครื่องมือ

ผู้วิจัยจะได้นำแบบฟอร์มสัมภาษณ์ไปทดสอบกับเกษตรกรชาวเขาเผ่าม้งในหมู่บ้านขุนกลาง อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 10 ชุด (10 ครอบครัว) เพื่อหาข้อบกพร่องของแบบสัมภาษณ์ และนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนที่นำไปใช้จริงต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาตรวจสอบความถูกต้องแล้วทำการจัดระเบียบและประมวลผล จากนั้นนำไปวิเคราะห์โดยใช้สถิติที่เหมาะสมตามโปรแกรมของการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Science, SPSS) เช่น ใช้ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ความถี่ (Frequency) ค่าอันดับ (rank) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ค่าสูงสุด (Maximum) และค่าต่ำสุด (Minimum)

การวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลง โดยการวิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลที่ได้จากการศึกษาข้อมูลปฐมภูมิ (primary data) กับข้อมูลที่ได้จากชั้นทุติยภูมิ (secondary data)